

**UCHWAŁA NR XLVI/363/2018
RADY MIEJSKIEJ W GOGOLINIE**

z dnia 7 lutego 2018 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018 - 2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, poz. 2232 i z 2018 r. poz. 130) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Gogolinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018 - 2020” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gogolina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Gogolinie

Piotr Czok

Załącznik do uchwały Nr XLVI/363/2018
Rady Miejskiej w Gogolinie
z dnia 7 lutego 2018 r.

**„Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie na lata 2018 -2020”**

Gogolin, styczeń 2018 r.

Wprowadzenie

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018 - 2020 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programów w latach poprzednich. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane, koordynowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy, jak również w sferze działań prewencyjnych.

Cele i zadania określone w Programie zostały dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pomocy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Działania Programu adresowane będą do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w społeczności lokalnej oraz wszystkich mieszkańców Gminy Gogolin, oparte na zasadzie pomocniczości.

Program został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność i wolność osobistą;
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487).

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018 - 2020 jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020, przyjętym Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r., oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2025 stanowiącym załącznik do Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016 - 2025. Program wpisuje się również w realizację Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Gogolin na lata 2016 - 2020 przyjętej Uchwałą Rady Miejskiej w Gogolinie Nr XX/177/2016 z dnia 31 maja 2016 r.

Celem głównym Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Cele szczegółowe to:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców. Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację w tym określono zadania dla jednostek samorządu

terytorialnego szczebla gminnego.

1. Profilaktyka i edukacja społeczna (obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie).
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie).
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie (obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc).
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21].

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Aby można było mówić o zjawisku przemocy muszą zostać spełnione cztery warunki:

- 1) intencjonalne działanie lub zaniechanie działania, które służy osiągnięciu konkretnego celu;
- 2) ma miejsce wtedy, gdy jedna osoba ma wyraźną przewagę fizyczną, psychiczną, materialną, zawodową, społeczną itp.;
- 3) działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej;
- 4) osoba doświadczająca przemocy doznaje cierpienia i szkód zarówno fizycznych, jak i psychicznych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16 – 19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36 – 37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem

jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków.

Rodzaje przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** – naruszenie nietykalności fizycznej – intencjonalne zachowanie, które powoduje uszkodzenie ciała, albo niesie takie ryzyko;
- 2) **Przemoc seksualna** – naruszenie intymności;
- 3) **Przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej – zawiera przymusowe zachowania i groźby;
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – naruszenie własności;
- 5) **Zaniedbanie** – zaniedbanie obowiązku opieki ze strony bliskich, pozbawianie możliwości zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Cykle przemocy

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Rozróżnia się następujące fazy przemocy:

- 1) **Faza narastającego napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe;
- 2) **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji i gniewu, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych;
- 3) **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną - art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 z późn. zm), które jest ścigane z urzędu.

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

- 1) „§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5;
- 2) „§1a Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8;
- 3) §2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10;
- 4) §3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 - 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 lat”.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy

w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Diagnoza

Zgodnie z danymi przytoczonymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorie osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie. Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie wskazywane są normy społeczne i kulturowe tzn. istniejące przez wieki silne, społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych w szczególności kobiet i dzieci. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/ nadużywanie alkoholu (wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełniania czynu jest pod wpływem alkoholu).

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Gogolin została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gogolinie oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Gogolin.

Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Stwierdzić należy znaczący spadek interwencji domowych i prowadzenie w ich wyniku procedury "Niebieskie Karty" zwłaszcza w ubiegłym roku. Tym nie mniej skala przemocy w rodzinie jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania na co wpływ ma przede wszystkim brak udziału osób trzecich, opór ofiar przed ujawnieniem przemocy na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, obawę przed zachowaniem sprawcy i rozpadem związku.

Liczba przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Niebieskich Kart w latach 2013 - 2017 z podziałem na instytucje zakładające

Instytucja zakładająca NK	Liczba NK przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Gogolin				
	2013	2014	2015	2016	2017
Razem	38	26	32	20	5
Policja	31	20	21	17	3
OPS	5	5	11	3	1
Oświata	0	0	0	0	0
Służba zdrowia	1	1	0	0	1
GKPiRPA	0	0	0	0	0
Inny podmiot	1	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Gogolinie

Spośród wszystkich NK – A, które wpłynęły do Przewodniczącego w 2017 r. dwie zostały zakończone ze względu na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań (jedna interwencja miała charakter jednorazowy, druga dotyczyła konfliktu a nie przemocy).

Większość interwencji (4) była powiązana z problemem uzależnienia (w trzech przypadkach sprawca przemocy był w chwili zdarzenia pod wpływem alkoholu, w jednym przypadku występowało sprzężone uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych). W 3 przypadkach świadkami przemocy były dzieci, dodatkowo w toku jednej procedury stwierdzono przemoc psychiczną wobec nieletniego. We wszystkich przypadkach sprawcami przemocy byli mężczyźni a ofiarami nie uwzględniając nieletnich kobiety.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Gogolin. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej.

Rozdział 1.

Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Gmina

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

6) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) przeprowadzenie spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza Policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy;
- 2) organizacja niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmowanie w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że

stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4) przeprowadzanie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach nie cierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;

7) wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa przedstawiciel oświaty powinien podjąć następujące kroki:

1) przeprowadzić rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności;

2) diagnozować sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) udzielić kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) zorganizować niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

5) udzielić kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

6) wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 5) wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Rozdział II.

Cele i zadania programu

1. Cele ogólne.

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony i dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane m.in. poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gogolin;
- 2) zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie szczególnie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą;
- 4) podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie również poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych ;
- 5) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań;

Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gogolin

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Analizowanie danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	Sporządzanie sprawozdań i statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja.	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie; - Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin; - Policja; - GKP i RPA w Gogolinie; - placówki oświatowe, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018- 2020

Zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie szczególnie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie; e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą; f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie; - Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin; - Policja; - GKP i RPA w Gogolinie; - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Działanie ciągłe

		<p>przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;</p> <p>g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty”;</p> <p>h) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;</p> <p>i) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>		
--	--	--	--	--

Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie.	<p>a) współpraca z instytucjami z terenu województwa opolskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy;</p> <p>b) udzielanie świadczeń pieniężnych.</p>	<p>- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie;</p> <p>- Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach;</p> <p>- organizacje pozarządowe</p>	Działanie ciągle
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy.	<p>a) prowadzenie pracy socjalnej;</p> <p>b) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw;</p> <p>c) funkcjonowanie punktu konsultacyjnego (psycholog).</p>	<p>- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie;</p> <p>- Placówki oświatowe;</p> <p>- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin;</p> <p>- Policja;</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.</p>	
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowe;.	<p>a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy;</p> <p>b) w miarę potrzeb organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą.</p>	<p>- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie;</p> <p>- Policja;</p> <p>- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin;</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.</p>	

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie również poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczna w zakresie przemocy w rodzinie.	<p>a) podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy;</p> <p>b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach programów profilaktycznych;</p> <p>c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,</p> <p>d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>e) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.</p>	<p>- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie, - Policja, - Placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin, - placówki służby zdrowia, - kuratorzy.</p>	2018 - 2020

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<p>a) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty;</p> <p>b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu i grup roboczych.</p>	<p>- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie; -Policja; - Placówki oświatowe; - Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin; - placówki służby zdrowia; - kuratorzy; - inne podmioty zajmujące się problemem przemocy w rodzinie.</p>	2018-2020

Rozdział III.

Adresaci Programu

Adresatami programu są:

- 1) rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy w rodzinie (dotknięte przemocą, świadkowie przemocy, stosujący przemoc);
- 2) społeczność gminna w tym rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- 3) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Rozdział IV.

Realizatorzy programu

Program realizuje:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie;
- 2) Posterunek Policji w Gogolinie – Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach;
- 3) Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gogolinie;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Gogolin;
- 5) placówki oświatowe;
- 6) placówki służby zdrowia;
- 7) inne podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Rozdział V.

Spodziewane efekty

Spodziewanymi efektami programu będą:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy
- 3) zwiększenie skuteczności działań;
- 4) zmiana postaw społecznych wobec przemocy – wzrost świadomości mieszkańców gminy w tym obszarze.

Rozdział VI.

Miejsce i czas realizacji Programu

Program będzie realizowany na terenie gminy Gogolin w latach 2018 - 2020.

Rozdział VII.

Monitoring Programu

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- 1) liczba osób, które doznały przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej;
- 2) liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- 3) liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”;
- 4) liczba przeprowadzonych szkoleń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- 5) liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych;
- 6) liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty".

Rozdział VIII.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Gogolin, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.